

Náhradní rodinná péče

- Osvojení
- Opatrovnictví
- Poručenství
- pěstounství

Náhradní rodinná péče - opatrovnictví

- je jednou z forem zastoupení, kdy je soudem *opatrovanci* jmenován *opatrovník*, aby hájil jeho zájmy. Opatrovník může být určen jak pro obecné zastupování, tak i pro jedno konkrétní řízení. O ustanovení opatrovníka rozhoduje pouze soud.
- Tzv. kolizní opatrovník - ospod

Náhradní rodinná péče - poručenství

- Poručníka ustanoví soud dítěti, jestliže tu není žádný z rodičů, který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu (rodiče dítěte zemřeli, byli zbaveni rodičovské odpovědnosti, výkon jejich rodičovské odpovědnosti byl pozastaven nebo jim byla omezena svéprávnost).
- Poručník má vůči dítěti zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, ale nemá k dítěti vyživovací povinnost.
- Mezi poručníkem a dítětem ze zákona nevzniká takový poměr, jaký je mezi rodiči a dítětem. Výkon funkce poručníka je pod pravidelným dohledem soudu, a to nejen ohledně správy majetku dítěte, ale i ohledně jeho osobních záležitostí. Poručník podává soudu zprávy o poručenci zpravidla v ročních intervalech.

Náhradní rodinná péče

- Pěstounská péče
  - A) zprostředkovanou – dávka „odměna pěstouna“
  - B) nezprostředkovanou – příspěvek při pěstounské péči

jedná se o pěstounskou péči, kdy je dítě v osobní péči osoby příbuzné nebo blízké, případně si pěstoun sám dítě vybral a požádal o jeho svěření do své pěstounské péče. V těchto případech krajský úřad nerozhodoval o zařazení žadatele do příslušné evidence, a především nedošlo k „napárování“ pěstouna ke zcela neznámému dítěti a vystavení oznámení o vhodnosti pěstouna ke konkrétnímu dítěti. Typicky je o dítě pečováno v rámci širší rodiny či komunity, v těchto případech náleží dávka pěstounské péče příspěvek při pěstounské péči.

Další změny v dávkách pěstounské péče

- Dávka pěstounské péče – jednorázový příspěvek při ukončení pěstounské péče je od 1. 1. 2022 zrušena. Pokud oprávněné osobě vznikne nárok na tuto dávku do 31. 12. 2021, může o ni požádat až rok zpětně. Tato dávka je „nahrazena“ novou dávkou zaopatřovací příspěvek jednorázový.

Dávky pěstounské péče jsou:

- odměna pěstouna (pro zprostředkovanou PP),
- příspěvek při pěstounské péči (nová dávka od 1. 1. 2022) – nezprostředkovaná PP
- příspěvek na úhradu potřeb dítěte,
- příspěvek při převzetí dítěte,
- příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla,

odměna pěstouna

- Nárok na odměnu pěstouna má **osoba pečující**, která poskytuje dítěti zprostředkovanou pěstounskou péčí, a **osoba v evidenci (pěstoun na přechodnou dobu)**.
- Výpočet výše odměny pěstouna je nově navázán na koeficient minimální mzdy v závislosti na počtu svěřených dětí, jejich zdravotním stavu a typu pěstounské péče (dlouhodobá x přechodná).

Odměna pěstouna – dlouhodobí pěstouni

Od 1. 1. 2022	Dlouhodobí pěstouni					
	1 dítě	1 dítě ve stupni závislosti I	2 děti	3 děti	1 dítě ve stupni závislosti II až IV	Za každé další dítě
*minimální mzda						
<u>Zprostředkovaná pěstounská péče</u>						+ 0,5 x MM*
Odměna pěstouna navázaná na koeficient MM*	1,0 x MM*	1,2 x MM*	1,5 x MM*	2,0 x MM*	2,0 x MM*	+ 0,7 x MM* (ve stupni závislosti III nebo IV)

Odměna pěstouna – pěstouni na přechodnou dobu

Od 1. 1. 2022 * minimální mzda	Pěstouni na přechodnou dobu			
	žádné nebo 1 dítě	1 dítě ve stupni závislosti I	1 dítě ve stupni závislosti až IV	Za každé další dítě
<u>Zprostředkovaná pěstounská péče</u> Odměna pěstouna navázaná na koeficient MM*	1,8 MM* x	2,0 MM* x	2,2 x MM*	+ 0,3 x MM* + 0,5 x MM* (ve stupni závislosti III nebo IV)

Odměna pěstouna

- Odměna pěstouna se pro účely **zákonů upravujících daně z příjmů**, pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění považuje za příjem ze závislé činnosti.

Příspěvek při pěstounské péči (nová dávka od 1. 1. 2022)

- Nárok na **příspěvek při pěstounské péči** má osoba pečující poskytující dítěti nezprostředkovanou pěstounskou péči.
- Jedná se o pěstounskou péči, kdy je dítě v osobní péči osoby příbuzné nebo blízké, případně si pěstoun sám dítě vybral a požádal o jeho svěření do své pěstounské péče.

Příspěvek při pěstounské péči (nová dávka od 1. 1. 2022)

Od 1. 1. 2022 životní minimum jednotlivce	Příspěvek při pěstounské péči					
	1 dítě	1 dítě ve stupni závislosti I	2 děti	3 děti	1 dítě ve stupni závislosti II až IV	Za každé další dítě
<p>Nezprostředkovaná pěstounská péče</p> <p>Příspěvek při pěstounské péči navázaný na koeficient ŽM*</p> <p>Tety, strýcové, zletilí sourozenci, osoby blízké (2,3 x ŽM*) za každé dítě</p>	2,3 x ŽM*	2,3 x ŽM*	2,3 x ŽM* x 2	2,3 x ŽM* x 3	5,5 x ŽM*	+ 2,3 x ŽM* + 5,5 x ŽM* (ve stupni závislosti II, III a IV)
<p>Nezprostředkovaná pěstounská péče</p> <p>Příspěvek při pěstounské péči navázaný na koeficient ŽM*</p> <p>Prarodiče (1,8 x ŽM*) za každé dítě (snížení koeficientu s ohledem na subsidiární vyživovací povinnost)</p>	1,8 x ŽM*	1,8 x ŽM*	1,8 x ŽM* x 2	1,8 x ŽM* x 3	5,5 x ŽM*	+ 1,8 x ŽM* + 5,5 x ŽM* (ve stupni závislosti II, III a IV)

Příspěvek při pěstounské péči (nová dávka od 1. 1. 2022)

- Příspěvek při pěstounské péči je exekučovatelný.
- Pěstoun tedy nebude z titulu pobírání příspěvku při pěstounské péči zdravotně a sociálně pojištěn

příspěvek na úhradu potřeb dítěte

- Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé nezaopatřené dítě svěřené do péče osoby pečující nebo na základě rozhodnutí soudu do péče jiné fyzické osoby než rodiče, tzv. „svěřenectví“ (podle § 953 občanského zákoníku).

příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte činí za kalendářní měsíc:

- 4 950 Kč pro dítě ve věku do 6 let,
  - 6 105 Kč pro dítě ve věku od 6 do 12 let,
  - 6 985 Kč pro dítě ve věku od 12 do 18 let,
  - 7 260 Kč pro dítě ve věku od 18 do 26 let.
-
- Výše odlišná, je-li dítě závislé na péči na pomoci jiné fyzické osoby

Příspěvek při převzetí dítěte

- Nárok na příspěvek při převzetí dítěte mají dlouhodobí pěstouni a nově budou mít nárok na tuto dávku také pěstouni, kteří převzali dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu, a to nejdříve od 1. 1. 2022 či později (jednorázová dávka dle věku dítěte na nákup vybavení a ošacení pro převzaté dítě).

Příspěvek při převzetí dítěte

- Výše příspěvku při převzetí dítěte činí, jde-li o dítě ve věku:
  - do 6 let, 8 000 Kč,
  - od 6 let do 12 let, 9 000 Kč,
  - od 12 let do 18 let, 10 000 Kč.

Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

- Nárok na příspěvek má oprávněná osoba, která je osobou pečující a má v pěstounské péči nejméně 3 děti
- Výše příspěvku na zakoupení motorového vozidla činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravy, nejvýše však 100 000 Kč. Podmínkou dále je, že osoba pečující nesmí motorové vozidlo používat k výdělečné činnosti.

Příspěvek při ukončení pěstounské péče

- Dávka příspěvek při ukončení pěstounské péče je od 1. 1. 2022 zrušena.

Zaopatřovací příspěvky pro mladé dospělé odcházející z náhradní rodinné péče nebo ústavní výchovy

- **Dvě nové dávky: Jedná se o zaopatřovací příspěvek opakující se a zaopatřovací příspěvek jednorázový.**
- jsou určeny pro mladé dospělé, kteří odcházejí z ústavních zařízení a mladé dospělé odcházející z náhradní rodinné péče (pěstounská péče, poručenství apod.).

zaopatřovací příspěvek opakující se

- **Zaopatřovací příspěvek opakující se činí 15 000Kč měsíčně a může být vyplácen nejdéle do 26 let věku nezaopatřeného mladého dospělého, pokud:**
  - Nezprostředkovaná péče trvala alespoň 3 roky
  - Zprostředkovaná péče trvala 12 měsíců
  - Má stanoven individuální plán (hledání bydlení a zaměstnání, partnerský život, atd.)

Zaopatřovací příspěvek jednorázový

- **Zaopatřovací příspěvek jednorázový činí 25 000 Kč, vyplácí se jedné oprávněné osobě pouze jednou.**

Výchovná opatření - napomenutí

- vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může obecní úřad obce s rozšířenou působností
- a) napomenout vhodným způsobem dítě, rodiče, jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, popřípadě toho, kdo narušuje řádnou péči o dítě,

Výchovná opatření - dohled

- Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může obecní úřad obce s rozšířenou působností
- *b)* stanovit nad dítětem dohled a provádět jej za součinnosti školy, popřípadě dalších institucí a osob, které působí zejména v místě bydliště nebo pracoviště dítěte,

Výchovná opatření - omezení

- Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může obecní úřad obce s rozšířenou působností
- c) uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte omezení bránící působení škodlivých vlivů na výchovu dítěte, zejména zákaz určitých činností, návštěv určitých míst, akcí nebo zařízení nevhodných vzhledem k osobě dítěte a jeho vývoji

- *d)* uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte povinnost využít odbornou poradenskou pomoc nebo uložit povinnost účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin nebo terapie;

Ústavní a ochranná výchova

- Ústavní výchova

- Jsou-li výchova dítěte nebo jeho tělesný, rozumový či duševní stav, anebo jeho řádný vývoj vážně ohroženy nebo narušeny do té míry, že je to v rozporu se zájmem dítěte, anebo jsou-li tu vážné důvody, pro které rodiče dítěte nemohou jeho výchovu zabezpečit, může soud jako nezbytné opatření také nařídit ústavní výchovu. Učiní tak zejména tehdy, kdy dříve učiněná opatření nevedla k nápravě. Soud přitom vždy zvažuje, zda není na místě dát přednost svěřením dítěte do péče fyzické osoby.
- ústavní výchovu lze nařídit nejdéle na dobu tří let. Ústavní výchovu lze před uplynutím tří let od jejího nařízení prodloužit, jestliže důvody pro nařízení ústavní výchovy stále trvají.

Ústavní výchova – Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP)

- Jde o jedno ze zařízení sociálně-právní ochrany, ZDVOP **poskytuje pomoc a ochranu dětem**, které:
  - se ocitly bez jakékoli péče,
  - jsou ohroženy na zdraví nebo životě,
  - se ocitly bez péče přiměřené věku,
  - jsou týrané, zneužívané nebo zanedbávané,
  - nebo se nachází v situaci, kdy jsou vážně ohrožena jejich práva.
- **Dítě může být do ZDVOP přijato na základě:**
  - Smlouvy o poskytování ochrany a pomoci uzavřené s dítětem, případně jeho zástupcem. Tato smlouva musí být následně doplněna rozhodnutím příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Žádost o vydání souhlasu s poskytováním ochrany a pomoci podává zařízení na předepsaném tiskopise obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností do 3 pracovních dnů od přijetí dítěte.
  - Vykonatelného rozhodnutí soudu
- **Zařízení dítěti uspokojuje základní životní potřeby** (ubytování, strava, oblečení), zajišťuje poskytnutí zdravotní, psychologické nebo jiné potřebné péče. Zařízení spolupracuje s rodinou dítěte.
- Dítě může v zařízení pobývat nejdéle 6 měsíců.

Ústavní výchova

- Diagnostický ústav (max. na 8 týdnů)
- Dětský domov
- Dětský domov se školou
  - je druh školského zařízení zajišťující péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, pro děti s uloženou ochranou výchovou a pro nezletilé matky které mají nařízenou ústavní výchovu nebo uloženou ochranou výchovu a jejich děti, které nemohou být vzdělávány mimo dětský domov se školou. Do dětského domova se školou jsou umisťovány děti ve věku od 6 let do ukončení povinné školní docházky.

Ústavní výchova – Výchovný ústav

- je zařízení, které je určeno pro děti starší 15 let, se závažnými poruchami chování, jimž byla nařízena [ústavní](#) nebo [ochranná výchova](#).
- Jedná se o děti, jejichž chování je považováno za rizikové. Mezi závažné rizikové chování vedoucí k přesunutí dítěte do výchovného ústavu patří například užívání návykových látek, předčasný sexuální život, kriminalita, záškoláctví či agresivní chování vůči ostatním lidem.
- Ve výjimečných případech může být do ústavu umístěno i dítě starší 12 let. Může se tak stát tehdy, pokud byla dítěti uložena [ochranná výchova](#), a jeho chování je natolik rizikové, že jedinec nemůže být umístěn do [dětského domova se školou](#)

Ochranná výchova

- **Ochranná výchova** je opatření uložené soudem ukládané za protiprávní jednání mladistvého (tedy mezi 15 a 18 rokem věku). Soud toto opatření nařizuje v rámci řízení podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže (na rozdíl od uložení ústavní výchovy v občanskoprávním řízení).
- Hlavním účelem ochranné výchovy je ochrana společnosti před nebezpečím spáchání dalších provinění, ale i ochrana duševního, mravního a sociálního vývoje mladistvého. Institut ochranné výchovy slouží jako nižší forma sankce, než trestu odnětí svobody.

Doporučená literatura

- Hanzl, D. Sociální politika. Studijní opora pro kombinované studium. VŠPJ.
- POTŮČEK, Martin: Sociální politika. Praha: SLON. 1995.
- TOMEŠ, I.: Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. Praha: Portál, 2010.
- <http://www.duchody-duchodci.cz/vypocet-invalidniho-duchodu.php>
- <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/>
- www.mpsv.cz
- <https://portal.mpsv.cz/>